

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 80 fl.
rândul cu litere garmond.

Declarațiile dlui Dr. T. Mihali.

Confrații dela „Gazeta Transilvaniei” din Brașov s’au adresat dlui Dr. T. Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști din dieta ungară, pentru a-i afla și cere părerile cu privire la gravul conflict dintre guvernul țării și bisericile române, născut pe urma cunoscutei ordonanțe de catehizare. Domnul Dr. T. Mihali a răspuns pe larg la întrebările puse, și răspunsurile sale au fost publicate în toate ziarele române. Ne vom ocupa și noi cu unul din ele.

I s’a pus dlui Mihali întrebarea, că ce are de gând clubul dietal român să facă, după redeschiderea parlamentului, pentru ordonanța de catehizare a ministrului de culte Apponyi să nu fie pusă în executare, ci să fie revocată, iar dl Mihali a răspuns, că peste ordonanța contelui Apponyi nu se va trece la ordinea zilei, deputații naționaliști români o vor pune în discuție, în formă de interpelație, și ea va fi criticată în mod energic din partea deputaților români. Forma și detaliurile deputaților români „le vor chibzui și stabili la timpul său”.

Ne oprim la cuvintele din urmă, scoase din răspunsul dlui Mihali, și nu putem decât să dorim, ca deputații noștri într-o adevăr să chibzuiască foarte bine aceea ce au de gând să facă, pentru ca nu cumva voind să ușureze, să agraveze numai situația.

Departe e de noi gândul, de a voi să dăm îndrumări deputaților români din dieta țării, cu privire la împlinirea chemării lor destul de grele. Din încrederea alegătorilor astăzi ei poartă steagul politicii naționale române, pe care o fac conform convingerii lor; dar a lor este și răspunderea pentru felul cum o fac. Nu ne va lua însă

nime în nume de rău, dacă ne exprimăm nedumerirea, îngrijirea, temerea, scoasă din experiențele din trecut, că în situația dată, între împrejurările de astăzi, o discuție parlamentară, purtată pe tema ordonanței de catehizare a contelui Apponyi, în urma vreunei interpelări ce s’ar adresa guvernului, nu ni-ar aduce rezultatele așteptate, ci din contră, ar agrava și înrăutăți numai situația.

E adevărat, că dreptul de a interpela e un drept foarte frumos depus în mâna deputaților din dietă, și pe calea interpelării multe rele se pot combate, și multe ilegalități, comise de guvern ori de organele sale, se pot sbiciui cu bun rezultat și cu șanse de îndreptare. Dar la noi între împrejurările date cu greu va sări cineva să constate în dietă, cu noi împreună, gravamenul cuprins în ordonanța domnului ministrului de culte, și nedreptatea ce ni se face, cerându-se dela noi un lucru, care ne este cu neputință să-l împlinim, ci e de temut, că toți cei din dietă vor aproba pe dl ministru și astfel vor da ordonanței sale formă legală, prin vre-un conclud improvizat al legislațiunii maghiare. Pentru că aceea să nu creadă nime, că în fața dietei ungare contele Apponyi nu va fi în stare să-și apere punctul său de vedere astfel, ca dieta, cu excepția deputaților naționaliști, să-l aplaude și să-l aprobe. În care cas apoi am pierde orice posibilitate de înțelegere, pentru că guvernul va spune, că dispoziția luată din partea sa nu mai e acum a sa, ci a parlamentului, care a dat aprobare și sancționare ordonanței sale, și nu va mai sta de vorbă nici cu episcopatul bisericii noastre, care, așa cum știe el, și cum crede el că e bine și ducător la scop: cu duhul blândeții, cu bună chibzuială, cu multă cruțare, credem că încă mai lucră pe toate

căile posibile pentru a îndupleca pe dl ministru de culte să renunțe dela executarea ordonanței sale.

Se poate să nu ajungă lucrurile la interpelare, pentru că zilele guvernului actual par a fi numărate. Și se poate, ca la interpelație, dl Apponyi, chiar dacă ar mai fi ministru atunci când i se adresează, nici să nu răspundă, lucru care s’a mai întâmplat și în trecut. Dar să poate întâmpla și contrariul. Și cazul acesta trebuie să-l avem mai mult în vedere decât pe celelalte două, pentru că din el se pot naște urmările espuse mai sus.

Iată de ce am dori deci, ca deputații noștri din dietă, dacă vreau să facă ceva în chestia ordonanței de catehizare a ministrului de culte Apponyi, să se gândească bine ce ce fac, pentru ca nu cumva să strice în loc să ajute unei cauze atât de însemnate. E cu mult mai sfântă și mai dreaptă cauza noastră, decât ca să nu iase ea biruitoare din luptele ce le dăm, dacă luptele rămân purtate pe căile lor.

Mersul crizei. Joi au fost primiți în lungi audiențe, în castelul din Schönbrunn, ministrul de externe, contele Aehrenthal și prim-ministrul austriac, baronul Bienerth, iar Vineri, la orele 11, contele Apponyi, ministrul nostru de culte, care a stat o oră întreagă în cabinetul de lucru al Maiestății Sale. Să zice, că ministrul Apponyi ar fi mers la Viena pentru a face raport Maiestății Sale în chestii aparținătoare resortului său, între cari e și conflictul cu bisericile române, din pricina cunoscutei ordonanțe de catehizare. După audiența contele Apponyi a plecat la moșia sa. Vineri a plecat apoi la Viena prim-ministrul Wekerle, pentru a continua consultările cu ministrii comuni, în chestia bugetului comun pe anul viitor. Astăzi, Luni, sara, dl Wekerle sosește acasă la Budapesta, unde se ține mâine, Marți, un consiliu de ministri, pentru a lua hotărâre finală cu privire la rezolvarea crizei. Cu hotărârea ce se va lua, prim-ministrul Dr. Wekerle va merge Mercuri la Viena.

Alegerea dela Caransebeș. „Keleti Értelők” scrie cu datul 18 Septembrie, că domnul ministru de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi, a făcut propunere Maiestății Sale, cu ocaziunea audienței de Vineri, ca noualesul episcop al Caransebeșului, P. C. Sa părintele protosinel Dr. Iosif Traian Badescu, să fie confirmat în noua sa demnitate.

Episcopul Kenessey în Sibiu. Sâmbătă la amiază a sosit în Sibiu, venind din Cluj, unde și are reședința, episcopul Dr. Kenessey Béla, noul cap al bisericii reformate din Ardeal. La gară i s’a făcut primire frumoasă. Ilustratarea Sa a mers apoi la hotel, unde îi era pregătită locuința, și unde a luat masă, împreună cu suita sa. După amiază a vizitat biserica ev. reformată, apoi a făcut vizite. La I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul nostru Ioan Mețianu a fost în vizită pe la orele 4 și jumătate. Duminică a fost serviciu divin solemn în biserica evanghelică din Sibiu, cu care ocaziune predica a rostit-o însuși episcopul Kenessey, iar după biserica au urmat recepțiunile și apoi bancheții. I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul nostru Ioan și consistoriul arhiepiscopal au fost reprezentați la aceste festivități prin P. C. Sa, protosinelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, și prin protopresbiterul Dr. Ioan Stroia. Ilustratarea Sa episcopul Kenessey, om de o înfățișare simpatice și în etate de 51 ani, a plecat astăzi dimineață la Ocna-Sibiului, pentru a-și continua visitațiunile canonice.

Sărbările dela Alba-Iulia.

Adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru”, ținută ieri și astăzi în Alba-Iulia, a decurs în frumoasă ordine și a avut un succes desăvârșit. Președintele Dr. Ioan Mihu, a rosit o vorbire însoțitoare de deschidere, pe care o vom publica în întregime în numărul viitor, și a făcut o fundațiune de 10 000 cor. Dl Dr. Valeriu Branicea a ținut o conferință interesantă despre regretatul Ales. Mocsonyi, ca compozitor și iubitor de muzică. Raportul amănunțit despre decurgerea adunării

FOIȘOARĂ.

O nouă carte de cetire românească.

În cărți de cetire românești pentru școlile noastre primare mai că nu ne-am putea plânge că suntem săraci. Asă fiind învățătorii noștri n’au fost osândiți nici până acum, să se lege orbește de un singur manual. Fiecare a avut puțință să facă încercări cu mai multe manuale.

Cu toate acestea lipsa unor cărți de cetire pentru limba română, cari să stea la înălțimea timpului de azi, e de mult simțită. Defectele de cari sufer în genere cărțile de cetire românești câte le-am avut până acum, să pot reasuma sub următoarele puncte:

1. Limba e greoaie, cu nuanțe dialectale, și de multe ori neromânească. Cauza e a se căuta în faptul că autorii cărților de cetire pentru limba română în cele mai multe cazuri sunt departe de a cunoaște limba noastră literară. În alte cazuri cauza e a se căuta în servilismul cu care s’au tradus ori s’au prelucrat bucoști de cetire streine.

2. Din punctul de vedere al stilului, unele din cărțile noastre de cetire sunt sub toată critica și dovedesc o surprinzătoare desorientare pedagogică din partea autorilor. Amintesc un singur exemplu: Chiar și în unele cărți pentru elevii începători să întâlnească perioade atât de

lungi și complicate, încât omul mare trebuie să ougete bine ca să poată cupinde tot înțelesul. Că ce ispravă să poată face cu nește elevi începători în fața astorfel de perioade, își poate închipui oriși cine.

3. Materialul în multe cazuri nu-i potrivit ca gradul de pricepere al elevilor. Pentru elevii începători să dau de obicei piese prea grele. Și avem și exemple contrare, când pentru elevii mai mari scrii să dau piese primitive potrivite cel mult pentru abedari.

4. Felul de espunere de obicei e de o stângăcie torturătoare pentru elevi. Nu voiesc să amintesc decât nenumăratele descrieri seci și lipsite de vlagă, ce să dau în cărțile de cetire.

5. Ne lipsesc manuale speciale pentru fiecare clasă. N’am decât să mă provoc la anomalia cu cartea de cetire pentru clasa III și IV, care să întrebuițeze și pentru despartămintele V și VI. Așa dară un singur manual pentru patru ani de școală.

6. Păcatul principal de care sufer cărțile noastre de cetire cari le-am avut până acum, este lipsa unor convingeri mai înalte pedagogice din partea autorilor, convingeri cari să fie firul roșu în pregătirea și sistematizarea cărții de cetire.

7. După ce autorii noștri de cărți didactice s’au conformat mai la toate obiectele planului ministerial, era o necesitate imperativă ca și cărțile de cetire românești să fie întocmite tot după principiile planului ministerial.

În fața atâtor defecte de cari sufer mai toate cărțile de cetire pentru limba română, unele în măsură mai mare, altele în măsură mai mică, o carte de cetire care să se ridice peste aceste defecte și care să dea un nou avânt învățământului limbii române în școlile noastre primare, — era la tot cazul de dorit.

Pentru lucrul al acestuia să cerea un bărbat înzestrat cu o cultură sistematică pedagogică, cunosător bun al limbii românești și care pe desupra să aibă și practica cuvenită pedagogică.

Acest bărbat e fără îndoială dl prof. Nicolae Sulică, reputat ca bun pedagog, îndemânat mănăitor al limbii române și cunosător și pentru legăturile sale intime cu școlile noastre primare ca conducător al conferințelor generale învățătoresci din țara Bârsei și Treiscaune.

Domnul profesor Nicolae Sulică în colaborare cu mai mulți învățători s’a angajat să întocmească o serie completă de cărți de cetire pentru școlile primare, începând dela anul I de școală până la al VI-lea. Cu considerare la faptul, că lipsa unor cărți de cetire corăzpunzătoare timpului, a simțit mai ales dela anul al III-lea mai în sus, începutul s’a făcut cu cartea de cetire pentru clasa a III-a primară.

Noua carte de cetire pentru cl. III. primară a apărut deja în editura librăriei Ciureu din Brașov și să vinde cu prețul de 70 bani. Sunt 14 coale de tipar, hârtie escelentă, tipar neesecționabil și ilustrațiuni de toată frumsețea.

Cartea de cetire are 123 bucoști de cetire, cari sunt grupate în următoarele cinci secțiuni: I. Istorie morală, II. Basme, legende și tradițiuni, III. Comuna și locuitorii ei, IV. Icoane din natură, V. Diverse (jocuri de copii, reguli pentru păstrarea sănătății și reguli de purtare bună.) Noul manual pentru limba română care e menit să dea o nouă direcție și un nou avânt învățământului limbii române în școlile primare, prezintă următoarele inovații față de celelalte cărți de cetire ce le am avut până acum:

a) Manualul e compus după principiile și îndrumările noului plan ministerial. Superioritatea principiilor pedagogice pe care se bazează noul plan ministerial, e indiscutabilă. Conformarea după planul ministerial o reclamă de altminterlea și noua situație a școlilor noastre față de stat.

b) Cartea de cetire este bogată și frumos ilustrată, ceea ce face manualul cât să poată de atrăgător pentru elevi și să contribuie mult la ușurarea înțelșiei, mai ales pentru copiii noștri din comunele rurale.

c) Materialul cărții, proza ca și versurile, este cu totul nou. Având în vedere faptul, că trăim niște vremuri, când limba română e amenințată, ca șecul ei să fie tot mai mult restrâns în școală, — nu putem decât să aprobăm din toată inima criteriile din cari mănecă autorii la compunerea acestei cărți. Astăzi mai mult ca ori și când se cere ca cartea de

il dăm în numărul viitor, după ce pentru numărul de față ni-a sosit prea târziu.

Centenarul lui Șaguna.

După ce acum cunoaștem, noi, preoții, circularul Excelenței Sale adresat preoției din arhiepiscopie, în chestia serbării centenarului lui Șaguna, revin de nou asupra ideii lansate de mine în Nr. 91 al acestui organ.

Circularul Excelenței Sale prevede, după cum era firesc, sărbătorirea deamănă în mijlocul poporului, cu parastas solemn, cu cuvântare, și după împrejurările locale, cu sărbări școlare. Nici nu se putea altfel și între împrejurările de acum nu putem face mai mult în satele noastre. Doară chiar și sărbările școlare sunt așa de anevoios de înjghebat, cu întocmire directă către acest moment, din pricina timpului scurt și mai ales pe urma lipsei de înțelegere deplină a rostului școlii de către poporul nostru, încă în bună parte, pe urma căreia cei mai marișori școlari abia sunt trimiși la școală înainte de căderea brumei prevestitoare de iarnă. Totuși venerațiunea sfântă ce păstrăm Măritului Sărbătorit ne va împintea pe toți la o spornică conlucrare.

Atâta însă nu ajunge. Și părerea mea găsește sprijin în punctul 3 al înaltului circular arhieresc, unde se prevede „în comuna Rășinari desvălirea bustului lui Șaguna, făcut în peatră de marmoră, la care pe lângă deputații congresuali pot participa și alți venerabili ai răposatului”. Iată glasul de chemare al Arhierelui urmaș, care ne vestește, pe lângă porunca ce izvoarește din recunoștința pe care o datorim Marelui nemuritor Șaguna: *Să ne adunăm la mormântul lui, în fața chipului său de marmoră!* Nu pentruca să-i împodobilim mormântul rece cu florile, din cari a început să piară viața la suflarea vântului de toamnă, să mergem la Rășinari, ci pentru ca să udăm țărâna mormântului său cu lacrimile ferbinți ale recunoștinței, din cari să se plămădească în inimile noastre florile virtuților mărețe, cari au împodobit ființa lui pământească. Nu pentruca să aducem cântări de preamărire bustului său de marmoră nesimțitoare, ci pentruca chipul lui de sfântă mucenie pentru un neam obidit și desmoștenit, pentru o biserică umilită și înfrântă de vrășmășia vremilor de restriște, să pătrundă până și în cele mai tai-

nice colțuri ale sufletului nostru, și acolo să incolțească râvna sfântă și izbăvitoare de a fi unul fiecare urmaș cinstit al vieții și faptelor sale, apostol devotat al învățăturilor drepte și ideilor sale nobile, ce a propovăduit Șaguna în viață fiind. Nu de preamărire omenească are lipsă ființa pământească a aceluia, ce prin viața și faptele sale s'a preamărit însuși înaintea lumii și a câștigat cunună neperitoare în împărăția vecinică, ci noi, noi stăpâniții vremilor de acum, avem nevoie mare de un izvor de sănătoasă premenire și înțărare în aceste zile de amare cercări și dese clipe de neliniște, de temeri și îndoieli și de atâtea nesigurități, pe urma cărora s'a înstăpânit de-a binele în viața noastră slăbiciunea, desolarea, apatia...

Acest prilej trebuie să-l căutăm și să-l folosim dacă ni se îmbie!

Dacă e cu neputință un pios peregrinaj al întregului neam de țărani, ce suntem, din acest pământ al nostru, dacă nu se poate, ca toată suflarea satelor noastre depărtate, să lase în acea zi de Luni coarnele plugului, să uite pe o clipă greul unei vieți muncite și să alerge la Rășinari pentru a se închina cu zmerenie în fața icoanei sale sfinte pentru noi, la mormântul lui sfânt, dacă acest neam își va împăca sufletul său mișcat prin șoptirea unui „Tatăl nostru” pentru odihna sufletului mare, fruntașii acestui neam de țărani au datoria sfântă a nu lipsi dela înfățișarea înaintea chipului de marmoră, simbol al ființei de față a *părintelui* nostru, care cu privirea sa fulgerătoare va stoarce fiecare mărțurisire tăcută: dacă și-a făcut datoria către neam și biserică, dacă își împlinește cu vrednicie rostul în această lume, dacă își poartă cu cinste și demnitate slujba ce a îmbrăcat, — și dacă nu, — va admonia pe unul fiecare spre îndreptare. Nu vom putea lipsi mai ales noi preoții, cărora ne revine cea mai mare răspundere a apostoliei ideilor și faptelor Marelui Arhieru, căci dacă toți trebuie să fie „venerabili ai răposatului” printre cei mai râvnitori, noi, preoțimea, trebuie să fim cei dintâi față de *acela*, care mai presus de toate a fost *preot* alui Cristos, ca și al neamului.

Nu mai prin noi, preoții, reprezentanții firești ai bisericii noastre de pretutindeni și ai credincioșilor noștri, se va manifesta în toată plenitudinea sa recunoștința cuvenită Marelui răposat și prin noi trebuie să-și găsească împământenirea cultul spiritului său nemuritor.

Cu mâncare de vreme să pornim deci — după ce ne-am împlinit slujba *acasă*, din sate de aproape și din depărtări, până unde drumul nu e prea departe, ca acea zi de Luni să ne găsească, dacă nu pe toți, cel puțin pe atâți câți putem... reprezentanți ai preoției în Rășinari. Datoria izvorâtă din recunoștință și glasul Arhierelui ne chiamă, — *să nu lipsim!*

Preotul P. Morușca.

Cronică pedagogică.

Insemnătatea familiei pentru educațiune.

De G. Fl. Preșmereanu.

(Fine).

Mai de condamnat e obiceiul acelor suflete mici, ce se ocupă cu criticarea, precum și cu aflarea de greșeli în lucrurile altora.

Acest obicei urât se poate devia într'un adevărat viciu face pe om să vadă totul în culori negre. Pentru indivizii stăpâniți de acesta, slăbiciunile mărunte ale oamenilor mari sunt o mângâiere, căci zice G. Herbert: „Dacă omul înțelept n'ar mai și greși, nebunului și omului rău i-ar merge rău de tot” și tot astfel. Smiles: „Dacă totuși înțeleptul poate profita ceva dela un nebun, întrucât învață a se feri de greșelile aceluia, cel nebun nu știe trage nici un folos din exemplul celui cuminte”.

Părinții conștii de datorința lor de a sădi ideea de Dzeu în sufletul copilului, ca principiu curățeniei și al iubirii, nu vor permite, ca înclinările rele să se prefacă în datini rele și să-l stăpânească pe acela. Dintre aceste datini rele tocmai vorbirea de rău, pare a fi sname incurajată de unii părinți, cari astfel nu și dau seamă, că copilul ce și-a însușit năravul acesta e dușman jurat al ori cărei porniri nobile. Un astfel de copil unde ar trebui să zidească, însușie neîncredere și îndoială.

În ceroul său de vedere strâmt ținând strâns la păreri sale greșite și unii laterale, contrazice alături numai pentru a contrazice, zădărniciind planurile lui.

Copilul vorbitor de rău, dovedește o inimă îngustă, în care s'a stăns orice rază de iubire.

Cuvintele Mântuitorului, conștii de fatalele urmări ale vorbirii de rău, menită a înaspi și mai tare frecările dintre oameni, prin cari ne desmăntă dela judecarea ușuratică a altora să le aibă fiecare părinte în vedere, pentruca de ele fiind călăuzit copilul, să se poată feri de datina rea de a se acăța de micile scăderi ale deaproapelui.

Printre astfel de purcedere, vorbirii de rău îi ia locul o judecată dreaptă, inspirată de iubire și pornită din îndemnul de a veni în ajutorul celui ce greșește, încurajându-l și învățându-l obiceiul de a judeca astfel, întărește caracterul, pentruca este o dovadă din cele mai sigure despre o frățescă legătură între oameni.

O frumoasă însușire, care nu-i permis să lipsească din conținutul caracterului unui adevărat părinte, este curajul

moral prin care este dat copilului a se urca până la treapta cea mai de sus a omenirii.

Stăpânit de acesta, e gata a aduce orice sacrificiu pentru triumful adevărului și al datoriei. El impune mai mult decât copilul purtat de curajul fizic, care de regulă așteaptă, ca faptele sale să fie încoronate cu onoare și titluri.

Intruocât apoi el luptă pentru învingerea adevărului, natural, că nici nu se va teme de a bate calea dreptății în buclă tuturor ispitelor. Acest curaj e cu atât mai de preț și deci indispensabil de a fi cultivat, cu cât fiecare progres, adevăr, pentru a prinde rădăcinii și până a face drumul la recunoașterea publică, are să învingă multe pedeci și să pareze multe atacuri.

Necesitatea acestuia reiese și din faptul, că cele mai multe neplăceri și vițil izvorăsc din slăbiciune și nelecisiune, care nu e decât lipsă de curaj.

Asigurat copilului curajul de a-și da expresiune fără nici un încungiu propriei sale convingeri, cu un cuvânt de a spune adevărul în toate împrejurările vieții, i s'a sădit totodată și simțul de dreptate și de sinceritate în sufletul lui.

Azi când se simte atâtea lipsă de caractere decise, de oameni loiali, cari nu numai să recunoască binele, ci să și lucre conform aceluia, cari nu numai să-și cunoască datoria, dar să și știe lua decisiunea într'un împlinirea acesteia, școlii îi incumbă o mare răspundere în creșterea de caractere adevărate, de bărbați de convingeri, de o voință neșovăitoare, cari să fie gata a-și descoperi convingerile proprii fără încungiu. Numai astfel de indivizi pot fi o garanță sigură despre propășirea și bunul mers al societății, fiind conduși de simțul lor de dreptate, în alegerea mijloacelor de trai.

Fiindcă însă o bună parte din caracterul individual se arată și în afară, și adevărat prin manierele sau felul de purtare al copilului, voi încerca să arăt în ce trebură e constea o purtare aleasă. Cât despre necesitatea indispensabilă a acesteia nu cred că va dubita cineva, câtă vreme se știe că prin manieri alese copilul ca și o persoană în vârstă își poate câștiga în mod direct simpatia și stima altora, pentrucă ele au o influință cu mult mai mare decât alte însușiri inerente caracterului și mai esențiale. Cine nu știe, că de multeori o purtare plăcută este un mijloc sigur ducător la scop, pe când de altă parte lipsa acesteia poate zădărnici și cele mai nobile intențiuni.

Dela prima impresiune atârână de multeori succesul în viață, care de regulă este asigurat prin o prezentare demnă și o purtare plăcută. Ce e drept, nu voiesc să accentuez prin acestea absoluta necesitatea a unei purtări, și deci lipsind aceasta nu avem încă o dovadă neînșelătoare despre lipsa unui caracter.

Poate fi cineva puțin delicat și ca-valor, ba chiar grosolan, și cu toate acestea să dispună de o inimă nobilă și un caracter escelent.

Ca cât mai plăcută și mai binecuvântată s'ar dovedi însă influința aceluia dispunând și de niște maniere mai fine.

Intruocât apoi acestea exprimă într-o anumită măsură și gustul, sentimentul și păreri individuale, natural că ele trebuiesc cultivate dintru început. Cultivate — zi,

oetire română să fie principalul și aproape exclusivul mijloc pentru formarea, încheierea și cristalizarea simțului curat și nefalsificat al limbei române în sufletul elevilor. Trebuie deșteptat în sufletul elevilor simțul pentru frumsețile limbei românești. Așa ceva însă nu se poate decât printr-o carte de oetire cu pricepere și cu gust întocmită. Și o pot spune cu înima liniștită, că autorii celei mai nouă cărți de oetire, au dovedit și pricepere și gust.

Bucățile în proză sunt date după cei mai buni povestitori ai noștri, sau în original, sau prelucrate. Astfel avem bucăți de Coșbuc, Ispirescu, Stăncescu, Urechie, Ciocărlan, Brătescu-Voinești, Popa, Iulia Hașdeu. Multe bucăți, poartă iscălitura dlui prof. N. Sulică.

Limba bucăților de oetire e simplă, ușoară, uniformă, cât se poate de frumoasă și stă fără excepție la înălțimea limbei noastre literare. Și în punctul acesta se vede cât de colo deosebirea între noua carte de oetire și cărțile de oetire de până acum, parcă anume întocmite pentru gramatizarea, pe care știința pedagogiei de mult a surghiunit-o din hotarele cărții de oetire.

S'au înlăturat din noua carte de oetire și mulțimea de poezioare anume fabricate pentru școală cu mai multă sau mai puțină stângăcie și s'au înlocuit cu poezii ușoare din literatura noastră mai nouă. Selecția s'a făcut după un principiu cât se poate de rațional, de oarece

s'a dat întâietate acelor poezii, cari ca simțire și judecată stau mai aproape de fondul nostru sufletesc.

Aceștia sunt poezii noștri transilvăneni, ca Coșbuc, Goga, Iosif, Soriciu, Ecaterina Pitiș etc. Această notă locală atât de justificată psihologică, o vedem dusă la îndeplinire și la alegerea legendelor geografice.

În cartea de oetire s'a dat loc numai legendelor ce se refer la localități și lucruri din țara noastră. Așa este legenda Carpaților, Olului, Murașului, Tisei, Cetății Dava, cetății Colțului, Lacului Balaton, Lacului sf. Ana etc.

Între tradiții s'au luat și tradițiile referitoare la cucerirea țării prin maghări, prin ceea ce pe lângă că se satisface planului ministerial, să ușurezi instrucția istoriei și a limbei maghiare.

d) Merită totă atenția noua carte de oetire și din alt punct de vedere. Cartea de oetire a dlui prof. N. Sulică a ținut cont și de pierderea ce o va suferi de aci înainte instrucția limbei române prin restrângerea terenului limbei române în școala primară. Ca compensație pentru această pierdere noua carte de oetire îmbrățișează un material ceva mai vast destinând o parte ca lectură privată pentru casă. În schimb prețul cărții nu s'a urcat.

e) În ceea ce privește gruparea pieselor de oetire încă s'a introdus o inovație. Până atunci, până ce nu se va lucra un program analitic și pentru școlile românești, și în special pentru limba ro-

mână, nu se va putea da o grupare potrivită după principiul concentrării. Din acest motiv autorii au grupat bucățile de oetire după sfinitatea cuprinsului și a nume fiecare categorii (povestiri morale, basme, icoane din natură etc.) în secții deosebite. Pentru variație și pentru a scoate în relief principiul, că paralel cu munca de educație și instrucție a învățătorului are să meargă în aceeași direcție și munca părinților, unele secții au torii le-au prelucrat ca întreguri sistematice și unitare, introducând pe tata și mama ca călăuzi și povăzitori ai copiilor! Așa este d. e. secția III. (comuna și locuitorii ei) prelucrată în forma unei călătorii la târgul de primăvară, ce o face tatăl cu cei doi copii ai săi. Adăsurile recapitulative de gramatică s'au înlăturat rezervându-se pentru un manual deosebit de gramatică pentru toate clasele.

Noua carte de oetire nu mă îndoiesc, că va contribui mult la ridicarea învățământului limbei române în școlile noastre primare. Și nu mă îndoiesc mai ales că în situația actuală a școlilor noastre un nou avânt ce e să se dea limbei române să reclame mai mult ca ori și când.

De 10 ani am sub conducerea mea anul al III-lea de școală și în acest interval am avut ocazie să încerc toate manualele noastre ce le-am avut până acum. În fața greutăților ce le întâmpinam atât eu ca învățător, dar mai ales elevii mei, nu odată m'am adresat autorilor noștri

de cărți pentru limba română cu rugarea să dea cărților lor o întocmire mai potrivită trebuințelor școlare și timpului de azi.

Experiențele făcute de mine în această privință orei că le-a făcut orice învățător român, care a căutat să-și dea cât de cât seamă de rostul învățământului limbei române în școlile primare. În această situație cartea dlui prof. N. Sulică a fost pentru mine o adevărată revelație. Am oțit-o și recetit-o, și am firma convingere că această carte va da nouă îndrumări învățământului limbei române în școală, ear afară de școală cu plăcere și folos se va putea oțti de tineri ca și de bătrâni. Cartea judecată din punctul de vedere al limbei frumoase în care e compusă și al priceperii cu care sunt alese și întocmite bucățile de oetire, poate servi și ca o mică antologie literară pentru cei ce n'au puțină să cetească mult românește.

Cartea de oetire a dlui prof. N. Sulică cred că are loc nu numai în școală, ci și în orice bibliotecă populară.

Dorind ca și cărțile de oetire pentru celelalte clase să vadă lumina zilei cât mai curând, recomand cu toată căldura spre introducerea și folosința noua carte de oetire pentru clasa a III primară tuturor domnilor colegi învățători.

Satulung, Septembrie 1909.

Vasile Fărcaș
învățător.

— căci întru câțva ele se pot însuși și eticheta la aparență în formele învățate ale etichetei.

O purtare aleasă e dată în însuși sentimentul individului. Privită dară în lumina acestuia, neaștepruște caracterul, ea apare ca mai de preț, chiar ca talentul și ingeniul.

Nu se poate închipi apoi nici o legătură de prietenie fără un contact social normat de regulile bunei cuviințe, pentru că însăși aceste reguli isvorează din o politeță și amicitie sinceră.

Pentru îngrijire alese pe seama copiilor se vor îngriji părinții deja din cei dintâi ani, ținându-i departe de societatea rea.

Vor căuta să le sădească în suflet principiile bunătații naturale și a unei purtări prietenoase.

De oarece apoi ca o sigură garanță pentru noștii crescuți frumose ne pot servi numai copiii creșcuți într-un mediu bun cu alte cuvinte, fiindcă societatea, în care se învârtă copilul și felul în care se poartă cei cari stau împrejur au o mare influență asupra purtării aceluia, datorită oricărei părințe este de a-l ține departe pe copil de societatea rea cu deosebire atunci când ea este oferită de servitorii casei, cari de regulă imorali și inculți fiind — inficiază sufletul lui cu otrava vorbelor și suferințelor rele și rușinoase. Fiecare părințe să născă a ține pe copil cât se poate mai mult în societatea familiei, chiar și cu riscul de a rămâne acela lipsit de variații societății, care știut este că în drăgăstia și vioiciune spiritului lui și care e atât de necesară pentru întipărirea multelor greutăți ce le crează contactul cu oamenii.

Acelora, cari insistă pe lângă un contact cât se poate mai viu cu lumea din afară, sub motiv că copilul numai în legătură intimă cu aceasta își poate agonisi cunoștințe de viață, îndemănare, încredere în puterile proprii, le vom pune în vedere cuvintele lui Locke care zice: „Ce se ține de acea îndrăgăstie și vioicie a spiritului, pe care și-o însușesc tinerii între colegii lor de joacă (la școală), se știe că ea are o doză de mare de brutalitate și de obrăznicie neașteptată, încât acest chip necuviincios și nenobil de a se străcura prin lume trebuie mai târziu părăsit și toate spoiele acestea ale școlii trebuie spălate spre a face loc unor principii mai bune și acelor moravuri, cari fac pe bărbatul cu adevărat vrednic”.

Dupăcum rezultă din cuvintele citate, prin cari Locke vrea să dovedească superioritatea educației din familie față de cea din școală, putem să ne convințim că purtarea ce și-o însușește copilul în contactul cu semenii săi, nu enică de cum o garanță pentru un viitor demn și nobil al bărbatului de mâine.

Arta de a trăi corect și de a-și împlini datoriile în lume, dupăcum se cuvine unui bărbat, diferă cu totul de manierele nerușinate, brutale ce se învață între copiii de școală sau în contactul cu lumea din afară.

Îngrijii dar părinți mai vărtos de curățenia sufletului copiilor voștri, ferindu-i pe cât e cu putință de manierele brutale ale copiilor decăzuți.

Gândiți-vă, că și dacă contactul mai viu cu lumea i-ar face mai îndrăgăstii în societate și mai capabili în relațiile cu semenii lor, el poate naște rău mult mai mari, relativ la defectele ce ar rezulta din lipsa aceluia.

Cunoștințele despre lume și oameni ce trebuie procurate pe seama copiilor, pentru că ei să nu poată fi seduși pe cărări primejdioase, se pot procura și în casa părintească sub supravegherea voastră. Înarmați sufletul lor cu statornicia caracterului și tăria virtuților, iar întrucât grijile pentru necunoștința lor de lume, iar neliniști, care defect însuși contactul cu lumea îl poate vindeca, să nu vă lăsați seduși de o purtare încrezută și o ținută îndemănatică a copiilor voștri, întrucât s'ar ști străcura mai ușor prin lume, ca nu cumva să le sacrificați în schimb nevinovăția lor prin contactul vișos cu copiii rău crescuți. Sădiți-le în suflet principiile morale deprinzându-i la exercitarea unei purtări alese.

Asigurate acestea, li s'au dat în mână armele de luptă pentru a para atacurile venite din afară. Nu vă amăgiți cu gândul, că dacă copilul vostru dovedește o îndrăgăstie mai mare, fi este dat să raporteze și succese mai mari în viață, căci strengeriile învățate dela camarazii săi, pe departe de a fi un bun augur pentru progresul în viață, nimicesc și puțințele efecte bune ale pildelor și învățăturilor date în familie. Purtați grijă de principiile dreptății, de sentimentele nobile, cari însoțite de străduință fac pe bărbatul vrednic. Numai așezând temelii regenerării morale într-o educație sănătoasă în

familie, și numai întărind această temelie cu evlavie și virtuțile creștinești atât de mult slăbite la generațiile de azi, vom putea spera o îndreptare spre mai bine a soartei neamului nostru, spre care fiecare bun Român trebuie să năzuiască.

NOUȚĂȚI

„Societatea scriitorilor Români”.

În zilele acestea s'a ținut adunarea de constituire a acestei societăți cu sediul în București. Societatea își propune să apere drepturile și interesele morale ale scriitorilor, să-i ajute atât pe ei cât și pe văduvele și copiii lor, precum și să susțină pe scriitorii tineri de talent. Membrii societății sunt: *activi, onorari și donatori*.

Controla militară cu rezerveții din armata comună și de homezi în toamna aceasta nu se va ține. Controla *glotașilor* însă are să se țină.

Condamnat. Domnul *Demetriu Marcu*, redactor responsabil la „*Tara Noastră*”, a stat Vineri în fața curții cu jurați din Cluj, pentru a fi judecat în două procese de presă intentate ziarului numit. Acusatul a fost declarat vinovat și condamnat la un an temniță de stat și omie coroane amendă. S'a dat recurs de nulitate.

Aniversare de 81 de ani. În ceteră restrânsă familiară și prietenească, contele Tolstoi și-a serbat în 28 Aug. v. la Iașnaia Poliana a 81 aniversare a nașterii sale. A doua zi bătrânul scriitor și invitații săi au făcut o excursiune. Toți au rămas mirați de îndemănarea, cu care Tolstoi, la etate de 81 de ani, a înălțat, și de siguranța cu care s'a ținut pe cal, în vremea excursiunii.

Procesul dela Agram. În procesul de înaltă tradare, dela Agram procurorul Acourt a propus, ca 5 acuzați să fie declarați vinovați pentru crima de înaltă tradare, de oarece au legături cu societatea revoluționară sud-slavă, al cărei scop e unirea națională a tuturor slavilor. Procurorul a cerut ca acești 5 să fie condamnați la moarte prin ștreang, ca autori ai propagandei de înaltă tradare, iar ceilalți acuzați să fie pedepsiți cu temniță grea de 10—20 ani. Cei 5 sunt: *A. și N. Pribicevici, Ozesciamin, Becici și Jivcovici*.

Pertractare amânată. Joi avea să se pertracteze la curtea cu jurați din Cluj procesul intentat din partea societății de asigurare „*Transilvania*” din loc domnului *I. A. de Preda*, pentru calomnie, săvârșită prin un articol publicat în ziarul nostru. Acusatul a cerut însă *dovedirea* afirmărilor sale, și tribunalul a *admis* dovedirea. Actele au fost trimise îndărăt judelei de instrucție, iar pertractarea a fost amânată, până la întregirea instrucției. Notăm, că domnul *Preda* ceruse și în cursul cercetării, ca să i se permită dovedirea, dar cererea i-a fost respinsă.

Expoziție. S'a deschis în zilele acestora expoziția școlilor de meserii, agricultură, gospodărie casnică și viticultură din întreaga România. Expoziția instalată în parcul Carol I, s'a deschis cu mare solemnitate în prezența dlor Ionel Brătianu, președintele consiliului de miniștri, Haret, ministrul instrucțiunii și a altor persoane de distincțiune. Inspectorul școlilor de meserii, dl Haza, a deschis solemnitatea prin o cuvântare, unde arată importanța ce o are învățământul profesional pentru progresul industriei naționale. Ministrul Haret a spus, că toți trebuie să lucreze pentru progresul acestei industrii, pentru că, într-un viitor apropiat, țara să înceteze de a mai fi tributară străinătății. Obiectele expoziției prin finețea cum sunt executate, sunt mult admirate de vizitatori. Expoziția e deschisă în fiecare zi, iar intrarea este gratuită.

Lipsă de stejar. Se simțește lipsa lemnului de stejar în Ungaria, fiind foarte numeroase cererile de parohete atât în țară, cât și în străinătate. Din pricina lipsei pădurilor de stejar, mulțime de ferăstraie au încetat lucrul.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sârabe al Reuniunii meseriașilor români siberici au mai dăruit: Ioan Chișocan par. (Cheverușul-mare) 1 cor., Valeriu Dragoș, cand. de preot (Finteușul-mare) 20 bani, Antoniu Balomiri, măstar pantofar (Orăștie) 50 bani, Aurel Lazar, măstar franțez (Sibiu) 30 bani, Dr. Ioan Dobre, hirotesit protopresbiter (Deva) și soția sa Olivia n. Oprea (Ilia) 5 cor. și Eugenia Tordășianu, prof. 10 bani.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1909/10 în ședința ținută la 29 Aug. (11 Sept.) 1909 sub președintele Prea Cuv. Sale Dr. E. R. Roșca, director seminarial protoscholar, în modul următor: Preșident: Dr. Nic. Balan, prof. sem. Vicepreșident: Nicodim Cristea, teolog e. III. Notar I.: Ioan Evușianu, teolog e. III. Notar II.: Ilie Daștina, teolog a. I. Cassar: Valeriu Judele, teolog a. II. Controlor: Vas. Sava, teolog a. III. Bibliotecar: George Comșa, teolog a. II. Vicebibliotecar: Iosif Dop, teolog a. I. Econom: Nicolae Lazar, teolog a. II. Membri în comisiunea literară: George Ciupe, cl. a. III. Iosif Drăgoiu, cl. a. III. Iosif Trifa, cl. a. III. Ioan Budu, cl. a. II. Victor Iacob, cl. a. II. Grig. Vermeșan, cl. a. II. Damaschin Ioanovici, cl. a. I. Achil Barcian, cl. I. Vasile Stoica-ne cl. I.

Universități în Europa. O revistă franceză a întocmit câteva date privitoare la universitățile din Europa. Numărul lor se urcă la 125, cu peste 200 de mii de studenți în anul trecut. Germania are 21 universități cu aproape 49 mii de studenți, Franța 16 cu 32 de mii, Anglia 15 cu 25 mii, Austro Ungaria 11 cu 30 de mii, Elveția 7 cu 6500, România 2 cu 5000, Hol-landa 5 cu 4000, Belgia 4 cu 5000 de studenți. Cei mai mulți ascultători se găsesc la universitatea din Berlin, care are aproape 14 mii, apoi la Paris cu aproape 13 mii, Viena peste 6 mii de studenți.

Rară nenorocire. În Săliștea de lângă Oradea-mare s'a întâmplat un caz de moarte cu totul neobișnuit. Țăranul Avram Nuț, om bătrân de 70 de ani, bolind de multă vreme, în zilele din urmă zăcea nemișcat în pat, ca mort. Rudeniile văzând, că bolnavul nu mai răsuflă, l-au pus într-un sicriu și au aprins luminările împrejurul lui. Deodată moșneagul și-a ridicat capul din sicriu și a cerut de mâncare. Cei de față au fost cuprinși de spaimă și au spus-o la fugă, lăsând „mortul” singur în casă. El a încercat să se deosejos din sicriu, dar se vede că fiind prea răstăruit n'a isbutit; o lumină stănuie s'a răsturnat pe hainele lui, care au luat foc și au ars în scurtă vreme cu bătrân cu tot.

Avis. În Săliștea (lângă Sibiu) se va ține târg de vite în zilele obișnuite Luni și Marți, în 4 și 5 Octomvrie, iar târg de mărfuri Joi în 7 Octomvrie a. c. st. n.

D'ale exploratorilor. Americanul Cook a declarat unor ziaristi englezi, că îndată ce va sosi la New York, va da pe Peary în judecată pentru calomnie, cerând o însemnată sumă ca despăgubire pentru insultele ce i s'au adresat.

Vin veritabil de Paulis-Meneș se poate cumpăra în Lipova (Lippa) Uri utoza la Emilia Giuchici. Sunt circa 80 de hectolitri vin alb și vin roșu-vechiu, din via proprie.

Prin punerea în aplicare a noii legi de vin se sanează multe anamalii, totuși publicul consumator nu e destul de clarificat asupra punctelor din lege. Fiecare om inteligent trebuie să știe care e deosebire între o „Cherycegre” și între un „vin spumegos”. Cel din urmă un om inteligent nu-l bea, în cazul acesta o sticlă de vin bun e mult mai sănătos. Dăme și domni de elită beau aceea Cherycegre care la culoare gust și miros întrec fabricatele străine, și și celui mai rafinat beutor îi face o plăcere și aceasta e „Andréysico”.

Notificare oficială.

Nr. 10259 Bis. 1909. Sub titlul „Cuvântări de înmormântare și poezii” (din veacul al XVI până la 1850) retipărite și întovărășite de note de N. Iorga. Prețul 1 leu 20 de b. se publică o broșură de 138 de pagini, cari cuvântări se pot ceti și azi cu folos de orice iubitor al literaturii noastre, și pot servi de model și ca cuprins pentru preoțimea noastră.

Atragem asupra acestei broșuri atențiunea binevoitoare a preoției noastre.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat bisericesc ținută la 1 Septembrie 1909.

Consistorul arhidiecezan.

Convocare.

P. T. membrii „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*” sunt invitați prin aceasta la

adunarea generală,

ce se va ține *Duminică în 13/26 Septembrie* c. la ora 2 d. a. în localitățile Reuniunii (strada Bruckenthal Nr. 17, etagiu) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul comitetului.
2. Socotelile Reuniunii.
3. Alegerea comitetului.
4. Propuneri eventuale.

Din ședința comitetului „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*”, ținută la 16 Septembrie n. 1909.

Victor Tordășianu
preșident.

Stefan Duca
notar.

Cărți și reviste.

Carte aprobate. Opu catehetic „*Prelegeri metodice din istoria biblică*” de Nicolae Crișmariu a fost aprobată și recomandat catehetilor ca manual ajutor la propunerea materiei biblice, prin Venerabile Consistorii: din Arad sub Nr. 8665/1908, din Oradea mare sub Nr. 14 1909 și din Sibiu sub Nr. 6523/1909. Cartea se poate procura dela autor, în Baracchaza, librăria arhidiecezană din Sibiu și cele mai însemnate librării din țară. Prețul e: 4 cor. 20 fl. porto.

Anuarul XII al Societății pentru fond de teatru român, pe 1907/8, cuprinde în partea literară un discurs rostit de dl V. Onițiu la adunarea din Oravița și articole scrise de dnl Dr. V. Branice, A. P. Bănuțiu, Horia Petra-Petrescu și Dr. Iosif Blaga. Partea relativă la administrație conține obișnuitele rapoarte și sumare din ședințele adunării generale. Anuarul mai publică și un raport despre festivitățile dela adunarea generală ținută în Oravița și voci de presă asupra acelei adunări, împreună cu o listă a membrilor. Prețul anuarului este 2 cor. și se poate procura dela dl secretar Dr. Ios. Blaga în Brașov.

„Luceafărul” Nr. 18, a apărut, cu următorul sumar: D. Anghel și Șt. O. Iosif: Balada lui Bucur (poezie). I. Paul: Nevasta bețivului. T. Murășan: Șapte (poezie). V. Stoica: Gândul (după Hafis) (poezie). Z. Bărsan: Mărul. Dramă în 2 acte. Stefan Braborescu: Cele două porumbite (poezie). I. Agărbiceanu: Părințele Vart. Bogdan. Vasile Stoica: Și-o să pornesc (poezie). Oct. C. Tăslăvanu: Arta în România. Dări de seamă: George Panu: Amintiri dela Junimea (G. Bogdan-Duică). Cronică: Dr. I. T. Mera. Cartea de aur. Inființarea „societății scriitorilor români”. Știri. Poșta Redacției. Ilustrațiuni: Cula din Pojogeni-Gorj. Culă din Groșera-Gorj. Troiță din Prahova. Troiță din Vâlcea. Planurile dlui G. Lupu. Compoziție originală după oară încondeiate aplicată la ceramica de dsoara M. Panaitescu. Casa și poarta lui Mogoș, în comuna Ciurug-Gorj. Fațada casei lui Mogoș.

Teatru.

Astăzi, Luni în 20 Septembrie se reprezintă a două oară opereta „*După divorț*” iar mâine Marți piesa franceză „*Proprietarul de topitorie*” (Hüttenbesitzer). Începutul la 8 ore sara.

Oficială.

On. Parohi sunt îndatorați a să convinge, dacă sau plătit

a) premiile de asigurare după clădirile bisericești, și — întrucât nu ar fi plătite să le solvească numai decât;

b) asemenea și taxele parohiilor la fondul de pensii arhidiecezan. Observăm, că — unde parohia e în restanță cu achitarea acestei taxe — acolo preotul nu poate fi pensionat.

Poșta redacției.

Momente de sărbătoare din S. și jur. A rămas culeasă pentru numărul viitor. I. S. Apare în unul din numerele mai apropiate.

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna **Agârbiciu** protopresbiteratul Turda să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt 600 cor. din repartitie cuantitativ lemne de foc și grădina până la 1 Iulie 1910 iar de atunci încolo salariul este sistematizat la 1000 cor. din mijloace proprii.

Cuincuenalele să vor socoti numai după anii de serviciu dela această școală.

Pentru instruirea corului, cel ales va fi împărțit cu remunerație separată.

Doritori de a ocupa acest post să-și înainteze cererile concursuale instruite în ordine la subsemnatul oficiu în termenul indicat și sunt poftiți a să prezenta la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Agârbiciu, din ședința comitetului parohial ținută la 30 August 1909.

Vincentiu Orășan paroh președinte. **Teodor Dragota** notar.

Vidi: **Iovian Murășan** protopresb. (333) 1—2

Nr. 960/1909.

[335] 1—2

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. ort. română din **Comănia superioară**, tractul Făgăraș, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariu anual 600 cor. din darea de cult bisericească, și cuartir în natură.

Învățătorul ales la acest post, va avea să propună și religia, să țină școala de repetiție, să conducă în Duminică și sărbători școlarii la biserică și să cânte cu ei răspunsurile la liturghie.

Cvintenaliile să compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Petenții au a-și așterne în termenul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului tractatului, având a se prezenta înainte de expirarea termenului de concurs în una din duminici sau sărbători la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Făgăraș, în 25 August 1909.

Oficiul protopresbiterat al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Bonea protop.

Nr. 11013/1909.

[334] 1—1

Publicare de licitațiune.

Din partea subscrisului scaun orfanal se publică prin aceasta, ca la **25 Septembrie n. a. c.** din ora 9 se va vinde de bună voie pe calea licitațiunei publice în cancelaria subscrisului scaun orfanal, casa minorenei Eleonora Szasz, în Nagyszeben, Zeughofplatz sub Nr. 15 indusă în protocolul funduar al orașului Nagyszeben Nr. 852, Nr. topografic 1489.

Prețul de strigare este 13000 coroane; vadiul 10% casa se va vinde plusoferentului. Condițiunile de licitare se pot vedea în orele oficiase în cancelaria subscrisului scaun orfanal.

Nagyszeben, în 26 August 1909.

Scaunul orfanal comitatens:

Gottschling, președinte.

Au apărut:

Compoziții românești de Tib. Brediceanu.**Doine și cântece.**

(Voce și piano.)

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puiul cucului.
Bădișor depărtător.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna 'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit ca mine nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducească.
Trageti voi boii
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo.)

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărca.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brâu I.
Hora.
Ardeleana (ca în Banat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca în Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Tarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brâu II.

CAIETUL III.

Brâu III.
Hategana.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.
Brâu IV.

Prețul unui caiet: cor. 4—
fr. 5—

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiiu (Nagyszeben).

Refactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Nr. 9977/1909 Epitr.

[325] 3—3

Concurs.

La școala economică, înființată de Consistorul arhidiecezan pentru câștigarea și completarea cunoștințelor practice în economia de câmp, vișicultură, lăptărit, legumărit, pomărit etc., să primesc pentru anul economic 1909/10. 6 tineri de religie gr. ort. ca elevi, pe lângă următoarele condiții:

a) Etate primară de 15 ani, — devenind că au absolvat cel puțin școalele elementare cu purtare morală bună, truște sunt bine desvoltați, ceea ce vor dovedi cu atestat medical.

b) Cei primiți vor aduce cu sine donă rânduri de haine și albituri.

c) Cursul acesta să va începe la 1 Noiembrie și va dura 1 an.

d) Elevii primesc în internat instrucțiune, cuartir, vipt și haine de pat gratuit.

e) Concurenții să-și aștearnă rugărilor lor Consistorului arhidiecezan, instruite cu carte de botez, — atestat școlar, — medical, și de moralitate vidimă de oficiul parohial, — cel mult până la 15 Octombrie st. n. a. c.

Sibiiu, 28 August v. 1909.

Consistorul arhidiecezan.

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, Cântecul **Vetrei luminoase**. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „*Vatra luminoasă*” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Albituri

pentru

Domni și Dame

în calitate recunoscută de solide, Cravate, : : întotdeauna cele mai nouă, livrează : :

Iulius Wermescher**Sibiiu**

Piața mare 13. — Str. Cisnădiei 1.

(332) 1—10

Medic român în Karlsbad.**Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, Haus

(320) 5—12 „Amelist”.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgăriciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre această. Se capătă gratuit și franco prin

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croiește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [13] 32—52

Aviz Dlor preoți și învățători!

Din partea subscrisei librării se oferă a-se procura pentru școale următoarele:

Protocol de primire	coala	cor.	—06
"	"	legat din 25 coale	" 2 20
"	"	" 50 "	" 4 50
"	clasificații	coala	" —06
"	"	leg. din 15 coale	" 1 40
"	"	" 20 "	" 1 80
"	"	" 25 "	" 2 20
"	"	" 50 "	" 4 50
"	inspecție	coala	" —04
"	"	leg. din 15 coale	" 1 10
Cronică școlară	coala	"	" —04
"	"	legată din 50 coale	" 3 —

Toate aceste tipărituri sunt conform legii numai în limba maghiară.

Cărți școlare de Darius, Goldiș, Făgărașan, Popescu-Șpan, Șpan, Stroia, Vuia, Koós-Goldiș, Pușcariu, etc. etc., din aceste cărți ce-a mai mare parte aprobate.

Caete de limba română, germană, comput și dictando à cor. 1 45 și 2 85 suta de bucăți.

Creioane à 20, 22, 42, 44, 64 fileri duzina

Condee à 12, 20, 42, 64 fileri duzina

Penite à —80, 1 04, 1 80, 2 40 cor. cutia (144 bucăți)

Gome à 20, 22, 42, 64 fileri duzina

Caete de desemn cu puncte à 4 20 suta.

De buna calitate a acestor recuise să dă toată asigurarea din partea librăriei.

Rugând pe On. Dni preoți și învățători să binevoiască a ne onora cu st. Dnealor comande, de-a căror promptă și solidă efectuare asigurăm înainte, semnăm

cu deosebită stimă

LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ
SIBIIU.

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericesti, paramente recuise de
metal și prapore.

Recomandă: **Feloane**, ornate pentru **Diaconi**, **Patrafire**, **Prapore**, **Steaguri** pentru societăți, **Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire**, **Cruci**, **Cădelnițe**, **Candile**, **Discuri**, **Stea**, **Copie**, **Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană (103) 23—52 se execută și încasările numitei firme.